

Ideeën naar aanleiding van de resultaten

De reflectie op de peilingsresultaten en het gesprek dat daaruit voortkwam, leverden gedachten en ideeën op om de positie van het vak Engels in het basisonderwijs te verstevigen en om het onderwijs in Engels verder te verbeteren. Het gaat hier nadrukkelijk om ideeën om verder over na te denken en om over in gesprek te gaan. We geven suggesties voor denkrichtingen en inspiratie voor iedereen die betrokken is bij onderwijs in Engels.

Voor de onderwijspraktijk

Een coördinator Engels op elke school

Het hebben van een coördinator of werkgroep voor Engels hangt positief samen met de leerlingprestaties, maar is niet standaard aanwezig op elke school. Een veelgenoemde suggestie van de focusgroep is dan ook dat elke school een coördinator of werkgroep zou moeten hebben. Elsbeth Poot: “Met een werkgroep of coördinator heb je vaak ook een visie op onderwijs in Engels. Ontwikkelingen en methoden worden tegen het licht gehouden. Je ziet het met alle vakken: zodra je een coördinator hebt, dan wordt het vak zichtbaar!”

“Er komt een stip op de horizon: waar willen we komen en hoe? Coördinatoren brengen het onderwijs in Engels bij elke vergadering op tafel; zo verandert het van ondergeschoven kindje naar onderwerp van gesprek.”

Amy Klipp, sectiehoofd Engels, faculteit Educatie, Hogeschool Leiden

De focusgroep heeft goed voor ogen wat een coördinator (samen met het team) zou kunnen doen: een visie ontwikkelen, leerlijnen maken, doelen stellen, ontwikkelingen bijhouden, uitwisseling organiseren, werkwijzen afspreken en borgen, ondersteunend materiaal verzorgen en taakdifferentiatie realiseren.

Kwalitatieve overdracht naar het voortgezet onderwijs

Let goed op de relatie met het vervolgonderwijs, geeft de focusgroep als advies.

“De overdracht zou niet gericht moeten zijn op cijfers, maar op wat er al is gedaan. Dat voorkomt dat later onderwijstijd overboord wordt gegooid.”

Elsbeth Poot, leerkracht en adjunct-directeur, Kraatsschool Bennekom

“In het onderwijskundig rapport voor de overdracht zou rijkere informatie over de Engelse taalvaardigheid van de leerling moeten komen”, vult Gerard Westhoff aan. Hij vervolgt: “Vanaf welk jaar heeft de leerling Engels gehad en met welke intensiteit, welke vaardigheden zijn aan bod gekomen en welke resultaten zijn daarmee bereikt, op basis van onafhankelijke toetsresultaten en met een rapportage in termen van de behaalde ERK-niveaus.” Binnen de focusgroep gaan meer stemmen op om te zorgen voor een kwalitatief hoogwaardigere overdracht van de gegevens over Engels. Leerlingen kunnen dan immers beter op hun niveau bediend worden in het voortgezet onderwijs, zodat er geen kostbare onderwijstijd verloren gaat.

Vorderingen (binnen leerlijn) zien en bijhouden

Het zou een goed idee zijn als er meer zicht is op de voortgang van leerlingen en als er meer registratie van de leervorderingen plaatsvindt. Amy Klipp: “Dan weet je: hier zijn ze en daar kunnen we op verder bouwen, niet alleen tijdens de basisschoolperiode, maar ook daarna.” Zo kan gericht worden toegewerkt naar beheersingsniveaus einde basisonderwijs. Om dit te kunnen doen, is een degelijke en gedetailleerde leerlijn onontbeerlijk.

Meer aandacht voor interactie?

Voor het bevorderen van spreek- en gespreksvaardigheid is meer interactie belangrijk. Bij klassikaal doceren komt de leerling maar beperkt aan de beurt, vaak hooguit een minuut. Bij interactief werken, spreek je direct veel meer. Amy Klipp geeft haar studenten hiervoor concrete suggesties tijdens de scholing en nascholing die ze verzorgt. Daarmee kunnen leerkrachten eenvoudig de gemiddelde spreektijd van hun leerlingen verdubbelen. Margreet Balemans vertelt hoe ze het bij de kleuters doet: “Door te vragen ‘What are you having today?’ nodig ik ze uit om in het Engels te vertellen wat ze in hun trommeltje hebben.”

“Leg de focus meer op vrije gespreksvaardigheid, binnen de context van de les. Het aanleren van woordenschat wordt dan ook zinvoller.”

Jan Willem Chevalking, pabodocent Engels, Christelijke Hogeschool Ede

Verkenning vakintegratie

Om meer interactie in het Engels te realiseren, zou het ook goed zijn om verder te kijken naar de mogelijkheden om geïntegreerd aan de slag te gaan met combinaties van Engels en andere vakken.

Nascholing Engels in het nascholingsplan van de school

Het vak Engels ontbreekt vaak in het nascholingsplan. Het zou voor het verhogen van het niveau van de leerlingen goed zijn om de nascholing van leerkrachten ook voor dit vak te borgen en erin te investeren, bij voorkeur zowel in taal als in didactiek.

Voor onderwijsbeleid

Definiëren beheersingsniveaus Engels einde basisonderwijs

Zo'n 30 procent van de leerlingen haalt momenteel A1-niveau voor gespreksvaardigheid niet. Dat zijn er te veel, volgens de focusgroep. Het zou daarom goed zijn doelen te stellen in termen van ERK-beheersingsniveaus en daar gericht naartoe te werken. En niet alleen voor gespreksvaardigheid, maar ook voor de andere vaardigheden. De beheersingsniveaus mogen volgens de groep echter geen instroomeis voor het voortgezet onderwijs worden, want daardoor zou een afrekencultuur kunnen ontstaan en dat is niet wenselijk.

Engels als onderdeel kerncurriculum primair onderwijs

Volgens de focusgroep zou het goed zijn als Engels in het primair onderwijs net als in het voortgezet onderwijs onderdeel wordt van het kerncurriculum van 70 procent dat nu in het kader van Curriculum.nu wordt gedefinieerd. Dit kan substantieel bijdragen aan het niveau Engels van leerlingen.

Meer aandacht voor Engels in het curriculum van de pabo

Het belang van Engels in het basisonderwijs neemt toe. Een logisch gevolg zou zijn dat er op de pabo's ook meer aandacht is voor Engels en dat de verschillen tussen pabo's minder groot worden.

“Engels dient op de pabo een grotere rol te krijgen. Dat begint bij het herzien van het curriculum; er zijn nu te veel leerkrachten die klagen over het aanbod Engels op de pabo.”

Claire Goriot, docent en onderzoeker, Vrije Universiteit Amsterdam

Onafhankelijke beoordeling kwaliteit lesmethoden

De beschikbare lesmethoden Engels zijn zeker op dit moment nog in hoge mate leidend en faciliterend bij het verzorgen van het onderwijs in Engels. Gezien deze afhankelijkheid zou het goed zijn als anderen dan de school zelf deze methoden beoordelen op kwaliteit en inhoud.

Een deltaplan talen voor de komende tientallen jaren

In het verleden en ook nu nog hebben we te maken met niveauverschillen tussen verschillende generaties leerkrachten door onder meer de variatie in het opleidingsaanbod. Amy Klipp suggereert een deltaplan voor de komende tientallen jaren met een stip op de horizon om te komen tot een aanvaardbaar basisniveau taalvaardigheid Engels voor iedere leerkracht die voor de klas staat. Zo'n deltaplan bevat een visie en na te streven eindniveaus voor onder meer primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de pabo. Door het langetermijnkarakter van het plan is er tijd om naar deze niveaus toe te groeien.

Tpo introduceren met minimaal 30 procent van de lestijd in Engels

Als je echt iets wilt bereiken in het verhogen van het niveau van Engels bij leerlingen, dan zou je minimaal 30 procent van het onderwijs in het Engels moeten aanbieden, vindt de focusgroep. Je hebt namelijk een zekere minimale hoeveelheid nodig om echt resultaat te boeken, aldus sommige deelnemers.

Voor vervolgonderzoek

Onderzoek gebruik lesmethoden

Uit de peiling blijkt dat er samenhang bestaat tussen de gebruikte methode en de leerlingprestaties. Nog niet helemaal duidelijk is echter hoe lesmethoden precies gebruikt worden en wat hiervan het effect is. Verder onderzoek zou hier meer inzicht in moeten geven.

Effectonderzoek coördinator en werkgroep

Dit geldt eveneens voor het hebben van een coördinator en/of werkgroep. Het onderzoek laat zien dat de aanwezigheid van een coördinator of werkgroep positief samenhangt met de prestaties. Het laat echter niet zien wat deze positieve samenhang veroorzaakt. Verder onderzoek naar onder meer het effect van een coördinator of werkgroep op leerkrachtgedrag in de Engelse les zou interessant zijn.

Effectonderzoek buitenschools gebruik van Engels

Sommige deelnemers vragen zich af wat de leerling op het gebied van Engels buitenschools meekrijgt. Claire Goriot: "Het is interessant om dieper in te gaan op de blootstelling aan het Engels en dit in verband te brengen met leerlingprestaties."

Meer zicht op verband met taalvaardigheid in de eigen taal

Jan Willem Chevalking is benieuwd naar verbanden, bijvoorbeeld tussen de Nederlandse taalvaardigheid en die in het Engels. Verder onderzoek hiernaar zou interessante inzichten kunnen geven voor de doorontwikkeling van het onderwijs in Engels.